

Tanzimat Edebiyatı Döneminde Şiir Hakkında Bilgi

Tanzimat Fermanı'nın ilanından (1839) sonra siyasi ve sosyal alanda görülen Batı kaynaklı değişme ve gelişmeler şiire de yansır. Şinasi'nin 1859'da Fransızcadan çevirdiği [şiirleri](#) yayımladığı Tercüme-i Manzume adlı eserini, sonraki yıllarda özellikle Fransız şairlerden yapılan başka çeviriler izler. Bu şiirler aracılığıyla Türk edebiyatında yeni nazım biçimleri ve yeni kavramlar görülür. Tanzimat'a kadar aydın çevrelerde divan şiiri zevk ve anlayışı hâkimken Tanzimat'la birlikte Batı şiiri zevk ve anlayışı da tanınmaya ve ilgi görmeye başlar. [Tanzimat şiiri](#), iki dönemde incelenebilir. Birinci dönemde toplum için sanat anlayışıyla eser verilir. Dilde yalınlaşma amaçlanır fakat başarılamaz. [Divan şiirindeki](#) parça güzelliği anlayışının yerini bütün güzelliği anlayışı alır. Biçimde ([nazım şekli](#), nazım birimi vb.) genellikle [divan edebiyatı](#) geleneğine bağlı kalınırken içerikte yeniliğe yönelik görülür. Fransız İhtilali'nin de etkisiyle Batı'da yaygın olarak kullanılan hak, hukuk, vatan, özgürlük gibi siyasi ve sosyal temalar sıklıkla ele alınır. Şiirlere isim verilmeye (başlık konmaya) başlanır: Besalet-i Osmaniyye ve Hamiyyet-i İnsaniyye (Hürriyet Kasidesi) gibi. Tanzimat'ın birinci döneminin önde gelen şairleri Şinasi, Ziya Paşa ve [Namık Kemal](#)'dir. İnandığı değerler uğruna fedakârlıktan çekinmeyen Namık Kemal; Hürriyet Kasidesi'ni ilkeleri doğrultusunda, hükûmetteki görevinden istifa ettikten sonra yazmıştır. [Kaside](#) nazım şekliyle yazdığı bu şiirde mahlas kullanmamış, klasik kasidede bulunması gereken bölümlere (nesip, girizgâh, tegazzül...) yer vermeyerek doğrudan konuya girmiştir. Kasideler genellikle bir devlet büyüğünü övmek için yazılırken Hürriyet Kasidesi soyut bir kavramın (hürriyet) yüceltilmesi için yazılmıştır. Hürriyet Kasidesi'nde Arapça, Farsça kelime ve tamlamalarla yüklü bir dil kullanan şair, eleştirel bir anlatım tutumu sergilemiştir. Tanzimat'ın ikinci dönem şairleri, kitabınızdaki Mütesadif adlı şiirde olduğu gibi sanat için sanat anlayışıyla daha çok bireysel temalarda şiirler yazar. Bu dönemde [Recaizade Mahmut Ekrem](#)'in "Güzel olan her şey, şiirin konusu olabilir." anlayışıyla hareket edilir, şiirin konusu genişler. Batı şiirinin etkisiyle şiirde yeni biçimler kullanılır. Birinci dönemde bir amaç olarak ortaya konan dilde yalınlaşma düşüncesi, bütünüyle terk edilir. Bu dönemin önde gelen şairleri Abdülhak Hamit Tarhan, [Muallim Naci](#) ve Recaizade Mahmut Ekrem'dir. Abdülhak Hamit Tarhan; [aruz ölçüsü](#) ve [serbest müstezat](#) şeklinde yazdığı Mütesadif şiirinde betimleyici anlatım tutumunu tercih etmiştir. Şiirde birden çok ölçüye, farklı [uyak](#) örgülerine yer vermiştir. Anlamın beyitte tamamlanması geleneğine karşı anlamı diğer

dizelere yaymıştır